

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 z perspektywą do 2030 r. (projekt), grudzień 2016 r. – fragmenty związane z RLKS¹

VII. Główne obszary koncentracji działań

Cel II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony

Obszar: Rozwój zrównoważony terytorialnie

CEL 1. Zrównoważony rozwój kraju wykorzystujący indywidualne potencjały poszczególnych terytoriów

IV. Kierunki interwencji

4. Rozwój obszarów wiejskich

4.1. Rozwój obszarów wiejskich w oparciu o endogeniczne potencjały gospodarcze

*Oddolne włączenie lokalnej społeczności (w tym m.in. **Lokalnych Grup Działania**) w procesy rozwojowe kraju i w politykę rozwoju w szerokim kontekście przyczyni się do budowania kapitału społecznego.*

Działania do 2020 r.:

- *Promocja instrumentów współpracy i **partnerstwa** - włączania mieszkańców obszarów wiejskich w działania rozwojowe w ramach **RLKS** i innych podobnych instrumentów wspieranych w ramach wszystkich funduszy UE oraz środkami krajowymi*

4.2. Aktywizacja obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją

*Polityka rozwoju ukierunkowana terytorialnie wobec obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją skupiać się będzie na promocji inwestycji prywatnych wykorzystujących lokalne zasoby, dostarczeniu odpowiedniej jakości dóbr i usług stanowiących bariery rozwojowe tych obszarów, aktywizacji podmiotów publicznych, prywatnych i mieszkańców na rzecz rozwoju w tym poprzez szersze wykorzystanie podejścia **RLKS**.*

Działania do 2020 r.:

- *Przygotowanie i przeprowadzenie, w uzgodnieniu z zainteresowanymi i chętnymi do współpracy, wybranymi obszarami zagrożonymi marginalizacją, pilotażu pakietów zintegrowanych przedsięwzięć rozwojowych (pakiety ZPR), z wykorzystaniem doświadczeń instrumentów terytorialnych stosowanych w polityce spójności 2014-2020 (np. ZIT, **RLKS**, autonomiczne instrumenty poszczególnych samorządów województw).*

CEL 3. Podniesienie skuteczności i jakości wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie

IV. Kierunki interwencji

¹ Wytłuszczenia w tekście - KK

3. Wzmocnienie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym

*Działania podejmowane w ramach tego kierunku dotyczyć będą zastosowania zintegrowanego podejścia wobec obszarów wskazanych w SOR, tj. zagrożonych trwałą marginalizacją, miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze, aglomeracji, Śląska, Polski Wschodniej, ale i innych terytoriów określonych w strategiach samorządów województw. Upowszechniane będą działania polegające na wypracowaniu w odniesieniu do tych obszarów zintegrowanych przedsięwzięć rozwojowych, włączające w uzgodnienia także partnerów niepublicznych oraz dostosowujące i usprawniające wykorzystywane w systemie realizacji Umowy Partnerstwa instrumenty terytorialne, jak np. ZIT, **RLKS** i inne wdrażane w ramach RPO⁶⁵.*

⁶⁵ Np. ZIT PLUS opisany w kierunku 3.2. Pełniejsze wykorzystanie potencjału największych polskich aglomeracji

Działania do 2020 r.:

- *Dokonanie przeglądu efektywności i skuteczności wdrażania instrumentów terytorialnych (ZIT, **RLKS** oraz innych krajowych i regionalnych) w ramach krajowych i regionalnych programów operacyjnych.*

Działania po 2020 r.:

- *Przygotowanie i przeprowadzenie, w uzgodnieniu z zainteresowanymi i chętnymi do współpracy, wybranymi obszarami zagrożonymi marginalizacją, pilotażu pakietów zintegrowanych przedsięwzięć rozwojowych (pakiety ZPR), z wykorzystaniem doświadczeń instrumentów terytorialnych stosowanych w polityce spójności 2014-2020 (np. ZIT, **RLKS**, autonomiczne instrumenty poszczególnych samorządów województw).*

VIII. Obszary wpływające na osiągnięcie celów Strategii

Kapitał ludzki i społeczny

I. Diagnoza

Kapitał społeczny

*Przykładem dobrych praktyk, jakie w tym zakresie obserwuje się na obszarach wiejskich jest idea tworzenia i zaangażowania lokalnej społeczności dla przyspieszenia lokalnego rozwoju gospodarczego poprzez formę **Lokalnych Grup Działania**.*

II. Cele i oczekiwane efekty

*Dla rozwoju kapitału społecznego ogromną szansą jest także wykorzystanie dotychczasowych doświadczeń z **podejścia LEADER (RLKS)** oraz możliwości oferowanych przez jego zinstytucjonalizowane formy, jakie oferuje Rada Dialogu Społecznego oraz Wojewódzkie Rady Dialogu Społecznego, które poprzez zaangażowanie partnerów społecznych w kształtowanie polityki społeczno-gospodarczej kraju (od projektowania jej założeń, przez implementację, ewaluację i korektę) mogą realnie współuczestniczyć w polityce rozwojowej kraju.*

IV. Kierunki interwencji

3. Rozwój kapitału społecznego

*Dla wzmocnienia roli dialogu społecznego i obywatelskiego kluczowe znaczenie będzie miało **szeroko zakrojone partnerstwo pomiędzy instytucjami administracji publicznej i organizacjami pozarządowymi**, oparte na wzajemnym zaufaniu i współpracy. Z jednej strony będzie ono wzmocniać potencjał państwa, z drugiej - rozwijać kapitał społeczny. Czynnikiem odgrywającym kluczową rolę w tym zakresie są: kultura współpracy, kreatywność i tolerancja, zaufanie i **gotowość do tworzenia zinstytucjonalizowanych i niesformalizowanych sieci współpracy i partnerstwa** pomiędzy różnymi aktorami życia publicznego.*

Działania do 2020 r.:

- *Szersze zastosowanie mechanizmu **budowania partnerstw trójsektorowych** (podmiotów sektora publicznego, społecznego i gospodarczego) np. w ramach działań **Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność (RLKS)**.*

Działania do 2030 r.:

- *Wzmacnianie społeczności lokalnej – realizacja oddolnych inicjatyw np. świadome kupowanie lokalnych produktów, wspieranie postaw przedsiębiorczych wpływających na rozwój społeczności lokalnych, wolontariat senioralny, mentoring dla osób młodych, lokalne banki żywności, usług i czasu, usprawnienia procesów komunikacji społecznej oraz wymiany wiedzy, **budowanie partnerstw międzysektorowych w społecznościach lokalnych**.*

X. System koordynacji i realizacji Strategii

System współzarządzania i partnerstwa

*Dodatkowo, rozwijany będzie mechanizm budowania **lokalnych partnerstw trójsektorowych** (podmiotów sektora publicznego, społecznego i gospodarczego) działających na rzecz rozwoju swojego regionu, powiatu, gminy, m.in. w ramach działań **Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność (RLKS)**.*

Współdziałanie z samorządami województw i samorządami lokalnymi przy realizacji Strategii

*W kontekście funkcjonowania polityki regionalnej po roku 2020 oznacza to zachowanie zdecentralizowanego charakteru programów regionalnych, przy jednoczesnym wzmocnieniu mechanizmów współpracy, zarówno pomiędzy rządem a samorządami terytorialnymi i innymi partnerami uczestniczącymi w ich realizacji (np. przy tworzeniu jednolitej krajowej polityki innowacyjności, eksportu czy polityki przemysłowej), jak i zwiększenie roli mechanizmów współpracy pomiędzy gminami, powiatami i województwem dla realizacji kluczowych celów i podejmowania bardziej innowacyjnych i zintegrowanych o dużej wartości dodanej działań rozwojowych. Pomocne w promowaniu tego typu działań będą doświadczenia z realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych, mechanizmu **Rozwój Kierowany przez Społeczność Lokalną** oraz podobnych instrumentów testowanych w ramach regionalnych programów operacyjnych.*